

Els efectes dels canvis en l'estat del benestar a la vida i el treball de les infermeres

<http://www.profknow.net>

**Professional
Knowledge**

EU SIXTH FRAMEWORK PROGRAMME
PRIORITY [Citizens] Contract no.: 506493

Entitats participants

- Universitat de Göteborg (UGOT), Suècia
- Universitat de Brighton (UoB), Anglaterra
- Universitat d'Atenes (NKUA), Grècia
- Universitat de Joensuu (UJOE), Finlàndia
- Universitat de Barcelona (UB), Espanya
- Universitat de Les Açores (UAC), Portugal
- St. Patrick's College, Universitat de la ciutat de Dublín (ST.Pat's, DCU), Ireland
- Universitat d'Estocolm (SU), Suècia

Objectius Generals

- Produir saber al voltant del que pot ser el **coneixement professional i organitzatiu** del treball a l'educació i la salut a Europa.
- Presentar **comparacions** de la feina i la vida professional que té lloc en diferents contextos professionals entre i en les professions de l'educació i la infermeria.
- Aconseguir una perspectiva més elaborada de què és el coneixement professional als camps de l'ensenyament i de la infermeria com a base per **desenvolupar estratègies organitzatives, professionals i educatives**, tant per part dels professionals com dels administradors i dels que desenvolupen les polítiques.
- Descriure, analitzar i avaluar els actuals **processos de reestructuració** en l'educació i la salut a diferents parts d'Europa, des de la perspectiva del professorat, de les infermeres i de les seves experiències de relació amb els clients.
- Contribuir al **discurs públic i professional** al voltant de les tendències d'integració i segregació als sectors de l'educació i la salut a Europa.
- Contribuir al coneixement professional a la feina, als **programes de formació** del professorat i de les infermeres als camps canviants de l'educació i la salut en diferents contextos europeus.
- Contribuir a la **integració** de l'àrea europea de recerca.

Estudis desenvolupats

- El canvis a la vida i el treball de les infermeres als estudis acadèmics.
- Els canvis a la vida i el treball de les infermeres als informes oficials.
- Qüestionari a 1100 professionals de Finlàndia, Irlanda, Suècia i Espanya.
- Histories de vida del professorat.
- Histories de vida de les infermeres.
- Informe que relaciona els resultats de tots els estudis.
- Divulgació.

La comparació entre els set països del consorci (WP5)

- *Guanyar una comprensió profunda de les **experiències personals en el treball** de les infermeres i de les seves **capacitats professionals**, tant al present com al llarg del temps.*
- *Comparar experiències de treball professional i de nocions de **competència professional** entre generacions d'infermeres en diferents contextos europeus.*
- *Presentar **descripcions etnogràfiques** i un anàlisi del treball i la vida en torn a la cura en el camp de la salut a **diferents contextos europeus**, de cara a comprendre el que pot ser un coneixement **professional pràctic** a la feina.*
- *Situar en context les **histories viscudes** per les infermeres en relació a les històries de la professió, la reestructuració de la sanitat i els canvis socials a Europa, de cara a construir les **histories de vida** de les infermeres a Europa.*

Conceptes

- Periodització
- Reestructuració
- Generacions
- Coneixement professional

Preguntes clau

- En quina mida es troben aquests canvis estructurals a l'escenari de treball quotidià de les infermeres europees?
- Quines són les implicacions de les reformes dels sistemes de salut en el coneixement professional pràctic a la feina?
- Com responen les infermeres a les reformes?
- Hi ha semblances i diferències a nivell nacional?
- Es poden trobar en aquest estudi qualitatiu nous fets significatius, o noves interpretacions, que no havíem vist als WP1, WP2 i WP3?
- Finalment, es tracta de trobar semblances i diferències en relació a la reestructuració, i les seves implicacions al coneixement professional a la feina.

Metodologia dels casos

- Els set estudis de cas es basen en la realització de tres històries de vida per país, a tres infermeres de tres generacions que estiguin en primera línia.
- Entrevistes temàtiques i etnografies.
- Es valida amb grups de discussió (*focus groups*).

Temes de les entrevistes

1. Condicions de treball, estatus professional i autonomia.
2. Contingut històric: trajectòries de vida en el context del canvi històric.
3. Relació entre el treball i la vida personal.
4. Experiències clau: incidents crítics.
5. Gènere.
6. Fonts de coneixement (oportunitats per aprendre).
7. Relacions amb els clients i d'altres persones.
8. Satisfacció a la feina.
9. El coneixement a la feina.
10. Altre informació.

Tipus de centre

1. Noves formes de contractació a Portugal.
2. Introducció de formes de gestió empresarial en el cas català.
3. Exemple d'altres hospitals públics a Grècia.
4. Hospitals que experimenten les darreres formes de reestructuració a Irlanda i Anglaterra.
5. A Finlàndia i Suècia centres típics en els que s'apliquen mesures de reestructuració com la cita electrònica.

Les infermeres

1. Una amb llarga experiència professional (al voltant de 30 anys).
2. Una altra amb 8-10 anys d'experiència professional.
3. Una que iniciava la seva carrera professional (al voltant d'un any d'experiència).
4. Els perfils específics han estat d'acord amb els resultats del qüestionari i d'altra informació de cadascun dels països.

Temes de l'anàlisi

1. Condicions de treball.
2. Coneixement professional.
3. Posició social.
4. Balanç entre la vida i la feina.
5. Temes emergents.

Focus d'anàlisi

Com les infermeres:

(2) Descriuen els fets.

(3) Jutgen el fets.

(4) Comprenen i expliquen els fets.

(5) S'identifiquen i es posicionen elles mateixes.

(6) Perceben els canvis.

La nostra mirada

- Les infermers utilitzen procediments, apliquen tecnologies i instruments, organitzen interaccions, manipulen objectes i interpreten senyals al seu treball (Bourdieu 1990; Knorr-Cetina 1999).
- Les accions i percepcions d'una infermera es prenen des d'una posició particular (Bourdieu 2005), situada a dos nivells: el camp de la salut i el de l'organització de l'hospital.

La nostra mirada

- Les pràctiques que impliquen coneixement estan organitzades i informades en base a disposicions, esquemes de percepció, judicis i accions, lligades a diferents condicions socials i organitzatives i trajectòries professionals.
- Pot existir una oposició mental entre categories com 'curar' i 'tenir cura' (*curing and caring*), en la divisió del treball entre metges i infermeres, entre l'orientació del treball per tasques o des de la consideració global del pacient.
- Aquesta varietat afecta a la pràctica professional i pot modificar la identitat professional i la percepció del que pot ser coneixement vàlid (Bernstein 1996; Beck i Young 2005).

La nostra mirada

- Entenem una professió com un configuració de processos que son modificats pels canvis a la relacions de poder entre l'Estat, els municipis, els ciutadans, les empreses, les organitzacions cíviques i els cossos professionals (Rantalaiho 2004).
- Hi ha una constant reorganització de la divisió del treball i del poder entre les diferents professions, el que implica identitat i coneixement professional.

La reestructuració en els contextos de la vida i el treball de les infermeres

1. Com els canvis al govern, els pressupostos i la gestió del treball dels sistemes de salut es fan presents la feina, la vida i els relats de les infermeres:

Els temes del temps, els diners i el treball en precari.

2. Els principals canvis en la formació inicial i permanent, i com contribueix a l'acció, percepció i valoració del treball.

El traspàs de la formació a les universitats ha tingut repercussió en la divisió entre generacions i en la percepció d'un salt entre la teoria i la pràctica.

La reestructuració en els contextos de la vida i el treball de les infermeres

3. Les funcions, tasques, obligacions i coneixement de les infermeres a la feina.

4. Les relacions socials a la feina

Estan vinculades a les condicions de la feina, la divisió de la feina de tenir cura i les funcions que s'han vist afectades per les mesures de reestructuració.

El context de les relacions

Amb els col·legues, el personal del servei de salut i els usuaris:

3. El que esperen de les seves col·legues.
4. La dicotomia entre 'curar' i 'tenir cura' i la divisió del treball entre metges i infermeres.
5. La relació social amb els pacients i les seves famílies: treball emocional i tenir cura professional.
6. Temes relacionats amb el control i la gestió: tensió entre adaptació als protocols i autonomia.
7. Percepció de l'estatus i la posició professional i social.

<i>País</i>	-1970s	1980s	1990s	2000-
Anglaterra	<p>National Health Service(NHS): atenció lliure d'acord amb les necessitats dels ciutadans.</p> <p>1974: crisi econòmica i integració del sistema.</p>	<p>Nou gerencialisme: quasi mercat intern.</p>	<p>Pràctiques basades en l'estandardització i les millores pràctiques.</p>	<p>Nou NHS: més competitivitat i privatització.</p> <p>Finançament per resultats.</p> <p>Elecció dels pacients.</p> <p>Les infermeres s'han de registrar cada 3 anys.</p>
Catalunya	<p>Final del Franquisme.</p>	<p>1982: Reforma del PSOE.</p> <p>1983: Supressió de l'estatus de funcionari.</p> <p>1986: Llei General de Salut, atenció universal.</p>	<p>1992: liberalització del mercat de treball.</p> <p>Conceptes i pràctiques neo lliberals: control d'hores i costos. Vaga de metges.</p>	<p>2003: Preceptes neo lliberals: noves formes de control.</p>

	<i>Dimensions del treball</i>	
<i>Aspectes de coneixement</i>	Cura (metge-tècnic)	Tenir cura (socio-emocional)
Teòric	Saber professional dels metges Medicina	Saber professional de les infermeres Ciència de la infermeria
Pràctic	Manual de procediments	Personalitat innata

Aportacions de l'Estudi

En relació als processos de reestructuració

2. El model de contractació és molt genèric i disminueix el funcionariat.
3. Els models de gestió i administració dels hospitals, clíniques i el sistema de salut, està marcat per l'increment de la demanda d'eficiència, resultats, adaptació als protocols, estandardització, avaluació i premis.

En relació als processos de reestructuració

- Aquests factors tenen com a conseqüència la precarietat, especialment a l'inici de la trajectòria professional.
- La disminució de recursos i l'increment de la quantitat i acceleració del treball, produeix estrès i cansament.
- L'eficiència es contradiu amb la definició professional de les infermeres: han de dedicar menys temps a tenir cura dels pacients i dels familiars.
- Frustració per no poder treballar d'acord amb el que consideren que ha de ser la qualitat de tenir cura: tenen només temps per tractaments biomèdics.
- No poden ser innovadores ni creatives donat que el seu temps i recursos els han de dedicar a l'aplicació de rutines i a l'estandarització de procediments.

Identitat professional

Necessitat de trobar un equilibri entre:

- La cura i el tenir cura
- El toc biomèdic i el humà.
- Els aspectes teòrics i pràctics.

Cas català

Dificultat de trobar un balanç entre:

- Les condicions de flexibilitat dels contractes i les seves conseqüències en les trajectòries professionals, i l'equilibri entre e la feina i la vida personal.
- El treball diari és molt més exigent, augmenten les possibilitats de 'cremar-se' i la dificultat de treballar d'acord amb els propis ideals.
- Les condicions de formació son importants no només per a la promoció sinó per continuar a la feina.
- Però la formació no té un reconeixement econòmic i professional.
- Ni es vincula amb la recerca.